

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र
या आठवड्यातील हवामान अंदाज
गुरुवार(11/01/2024) – बुधवार (18/01/2024)

स्थान	तापमान (°C)		पावसाची शक्यता	ढगांचे आच्छादन	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास) किमान-कमाल	सापेक्ष आर्द्रता %	
	किमान	कमाल				किमान	कमाल
नाशिक	16-19	28-32	नाशिक, दिंडोरी, ओझर, पिंपळगाव, पालखेड, कळवण, वणी, लोणी - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	08-09	27-49	51-73
पुणे	18-19	29-33	पुणे, फुरसुंगी, लोणी काळभोर, उरुळी कांचन, पाटस, यवत, नारायणगाव, बारामती, इंदापूर - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	07-09	24-43	48-56
सोलापूर	17-21	27-36	तुळजापूर- गुरु - रिमझिम पाऊस सोलापूर, पंढरपूर, लातूर, औसा, वैराग, बारशी, नान्नज- गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	07-15	26-35	48-59
सांगली	20-24	29-35	शिरगुप्पी, खानापूर विटा, पळशी, वाळवा, पलूस, मिरज, शेटफळ, कवठे - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	09-16	24-38	43-59
विजयपुरा	18-21	31-37	विजयपुरा, चडचन, तिकोटा आणि तेलसंग- गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	07-18	27-30	49-67
हैदराबाद	18-20	29-36	हैदराबाद, मेडचल, जहिराबाद- गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	07-10	28-36	46-69
सातारा	19-21	29-34	सातारा, खटाव, फलटण - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	07-10	29-43	51-55
अहमदनगर	16-19	29-32	राहाता, कोपरगाव, संगमनेर, अकोले, अहमदनगर, श्रीगोंदा, कर्जत, जामखेड - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	10-13	25-37	41-52
जालना	16-18	27-32	जाफ्राबाद, अंबड, जालना, गानसावंगी, मंठा- गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	07-11	28-37	46-59
बुलडाणा	16-18	27-32	बुलडाणा, चिखली, सिंदखेडराजा, दि.राजा - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	06-10	27-36	47-57
कोल्हापूर	22-24	31-37	कागल, करवीर, गगन-बावडा- - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	05-08	27-42	52-63

बंगळुरु ग्रामीण	17-18	28-31	आणेकल, दोडबल्लापूर, बंगळुरु-पूर्व, बंगळुरु-उत्तर, बंगळुरु-दक्षिण - - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	13-17	27-48	67-91
बेलागावी	21-22	31-35	बेळगावी, गोकक, चिकोडी, अथनी- गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	07-16	32-43	55-74
बिदर	18-20	30-35	बसवकल्याण, हुमानाबाद, बिदर- गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	08-11	25-34	49-62
बागलकोट	18-20	30-35	हुनगुंड, बागलकोट, जमखंडी, मुधोळ- गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	08-11	25-32	49-62

टीप: वरील हवामान माहिती खालील संकेतस्थळांवर दिलेल्या हवामान अंदाजाचा सारांश आहे

https://www.wunderground.com/?cm_ven=cgi

<https://imdagrmet.gov.in/weatherdata/BlockWindow.php>

<https://www.timeanddate.com/weather/india>

भाकृअनुप-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र अचूकतेचा दावा करत नाही.

II. पाणी व्यवस्थापन- (डॉ.ए.के. उपाध्याय)

a. फळ छाटणी नंतरचे दिवस: १११

b. अपेक्षित पॅन बाष्पीभवन: ३-५ मिमी

शिफारस केलेले सिंचन प्रमाण:

- जर माती वाप्सा (क्षेत्र क्षमता) स्थितीत असेल तर द्राक्षबागेला पाणी देऊ नये.
- बंधारे ओले ठेवण्यासाठी मलचिंगगचा सराव करावा. यामुळे बांधाच्या पृष्ठभागावरील ओलाव्याचे बाष्पीभवन झाल्यामुळे रूट झोनमध्ये तयार होणारी क्षारता कमी होईल.
- फुलोऱ्यापासून फळधारणेपर्यंत, ठिबकद्वारे 2000-3000 लिटर/एकर/दिवसापर्यंत सिंचन द्यावे. पुढे, जर वाढ इच्छेपेक्षा जास्त असेल, तर सिंचनाच्या पाण्याचा वापर निम्म्याने कमी करा.
- मणी विकासाच्या अवस्थेत, सर्व द्राक्ष उत्पादक प्रदेशांसाठी 5100-8500 लिटर/एकर/दिवस ठिबकद्वारे सिंचन करावे.

पोषक व्यवस्थापन

1. दाट कॅनोपी मध्ये इन्फ्लोरेसेन्स नेक्रोसिस/कूज ही समस्या असू शकते. बाजूच्या कोंब काढून टाकाव्यात आणि योग्य वायुवीजनासाठी सूर्यप्रकाश आत प्रवेश करण्यासाठी कॅनोपी कमी करा. कूज (फुलणे नेक्रोसिस) च्या समस्या टाळण्यासाठी/कमी करण्यासाठी कॅनोपीमध्ये पुरेसा सूर्यप्रकाश आणि हवेच्या हालचालीसाठी कॅनोपी व्यवस्थापित करावी .
2. तापमानात संभाव्य घटासह लवकर परिपक्व आणि रंगीत वाणांमध्ये, पेडिसेल क्रॅकिंग जवळ बेरी क्रॅकिंग / बेरी क्रॅक होण्याची शक्यता असू शकते. जर काढणीचे वेळापत्रक 30 दिवसात केले असेल, तर बोरॉन आणि कॅल्शियमचा वापर करू नये. येथे पैसे आणि वेळेचा अपव्यय होईल. याचा वापर द्राक्षबागेत आढळलेल्या कमतरतांच्या अधीन असावा. छत घनतेवर लक्ष केंद्रित करावे आणि त्यानुसार नियमन करावे. क्रॅकिंग असल्यास, दुय्यम संक्रमण (रोग आणि फळ माशी) नियंत्रित करावी.
3. येत्या आठवड्यात तापमान कमी होण्याची शक्यता असल्याने, 15 किलो SOP दोन स्लिटमध्ये लावा आणि वेळींमध्ये पोटॅशियमची पातळी वाढवण्यासाठी SOP फवारणी करा.

फुलोरा ते सेटिंग अवस्था:

1. कूज (फुलणे नेक्रोसिस) च्या समस्या टाळण्यासाठी फुले येण्याच्या अवस्थेपर्यंत नत्रावर आधारित कोणतेही खत घालू नये.
2. या आठवड्यात 3-4 किलो फॉस्फोरिक ऍसिड दोन ते तीन भागांमध्ये टाकावा. लक्षात ठेवा की सिंचनाच्या पाण्याचा सामू 6.0 च्या जवळ असावा. किंवा सुरुवातीच्या खताची मात्रा म्हणून एसएसपी 125 किलो/एकर लागू करावा. फॉस्फरसचे निर्धारण कमी करण्यासाठी एसएसपी शेणखत/कंपोस्टमध्ये मिसळावे.
3. सल्फेट ऑफ पोटॅश लागू न केल्यास, फुलांच्या अवस्थेत कमी तापमान आणि ढगाळ वातावरणाचा अंदाज असल्यास 15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश द्यावे.
4. **देठ परिक्षण चाचणी:** 70% कॅम्पफॉल अवस्थेवर, देठ नमुने पोषण परिक्षण साठी घेतले पाहिजेत. नमुन्यासाठी गुच्छाच्या विरुद्ध असलेली पाने घ्यावीत.

मणी वाढीची अवस्था:

1. मणी सेट केल्यानंतर, 15 किलो 12-61-0/एकर 2-3 स्लिटमध्ये लावा.

2. मणी चा आकार 2-4 मिमी असल्यास, 2 ग्रॅम कॅल्शियम क्लोराईड / 0.5 ग्रॅम कॅल्शियम चीलेट प्रति लिटर फवारणी करावी. चांगल्या शोषणासाठी जिब्वेरलिक ऍसिड ची (शक्यतो पुढच्या दिवशी) लगेच फवारणी करावी.
3. जर मणी चा आकार 5-8 मिमी असेल तर 2 ग्रॅम कॅल्शियम क्लोराईड / 0.5 ग्रॅम कॅल्शियम चीलेट प्रति लिटर फवारणी करावी. चांगल्या शोषणासाठी जिब्वेरलिक ऍसिड ची (शक्यतो पुढच्या दिवशी) लगेच फवारणी करावी.
4. 8-10 मिमी बेरीच्या आकारापासून मॅग्नेशियम सल्फेट @ 10kg/एकर ड्रिपद्वारे वापरावे.
5. पोटॅश सल्फेट आणि मॅग्नेशियम सल्फेट प्रत्येकी @ 3g/एकर 8-10 मिमी बेरीच्या आकारात फवारणी करावी.
6. 8-10 मिमी बेरीच्या आकारानंतर, अमोनियम सल्फेट 25 किलो /एकरच्या रूपात 4 भागांमध्ये चुनखडीयुक्त जमिनीत आणि युरिया 15 किलो /एकर इतर जमिनीत 3 भागांमध्ये नायट्रोजनचा वापर सुरू करावा. पुढील दोन आठवडे 3-4 भागांमध्ये सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा 0-0-50 25 किलो / एकरसह याचा पाठपुरावा करावा.
7. माती चुनखडीयुक्त असल्यास, छाटणीनंतर 65-70 दिवसांनी झिंक सल्फेट आणि फेरस सल्फेट @ 5 किलो / एकर वापरवे.
8. पावडर बुरशी प्रसार होण्याची शक्यता. द्राक्षाच्या वेलात पोटॅशियमची पातळी एकतर पानासंबंधी स्प्रे @ 4-5 gm सल्फेट ऑफ पोटॅश / लि. आणि ठिबक @ 15 kg सल्फेट ऑफ पोटॅश / लि. द्वारे वाढवा जर गेल्या 20 दिवसांपासून लागू केलेला नसेल.

परिपक्व अवस्था ते काढणी अवस्था

1. सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा 0-0-50 @ 25 किलो / एकर 3-4 भागांमध्ये पुढील दोन आठवड्यांसाठी वापरावे. चुनखडीयुक्त जमिनीत मॅग्नेशियम सल्फेट @ 4g/L फवारणी करावी.

III. कॅनोपी व्यवस्थापन (डॉ. आर. जी. सोमकुंवर)

सध्याच्या हवामानात वेलींच्या वाढीच्या अवस्थेतील करावयाच्या उपाययोजना.

- १) उशीरा छाटणी केलेल्या द्राक्षबागांच्या बाबतीत निर्यात, स्थानिक तसेच बेदाणे निर्मितीसाठी मणी विरळणी करणे या घडावर निर्धाराने मणी ठेवणे खूप महत्वाचे ठरते.
- २) बदलत्या वातावरणानुसार बागेत पांढरी बुरशी रोगाचा प्रादुर्भाव दिसू शकतो. त्यासाठी ओपन कॅनोपी ठेवल्यास फायद्याचे ठरते.
- ३) फुटीवरील खालची २ ते ३ पाने काढून टाकावीत जेणेकरून, रोगांचा प्रादुर्भाव कमी होईल.
- ४) द्राक्षबागेत घडात पाणी उतरण्याच्या अवस्थेत असतात, तेव्हा घडांच्या रंगात एकरूपता राखण्यासाठी घड छताखाली ठेवावे.
- ५) टीएसएस जास्त असल्यास बाजारात लांबट जातींना प्राधान्य दिले जाते. हे साध्य करण्यासाठी, द्राक्षघडांच्या सभोवतालचे पाने काढून टाकणे आवश्यक असते. यामुळे जास्त टीएसएस असलेल्या द्राक्षमण्यांचा पिवळा रंग मिळण्यास मदत होते.
- ६) घड व्यवस्थापन करत असतांना वेलींवर निर्धारित घडांची संख्या ठेवणे खूप महत्वाचे असते. विशेषकरून रंगाने द्राक्षजातीमध्ये निर्धारित घडांची संख्या ठेवावी.
- ७) नवीन कलम केलेल्या द्राक्षबागेत स्टिक घेण्यास सुरुवात करावी. बागेत २ फुट रुंद व ३ ते ४ इंच खोल जरी खोदून त्यामध्ये शेणखत सोबत शिफारशी नुसार रासायनिक खत द्यावे. त्यामुळे वेलींच्या फुटीची वाढ चांगली होईल.
- ८) बागेतील तापमान 15°C पेक्षा जास्त असेल तरच बागेमधील स्टिक घेण्यास सुरुवात करावी.
- ९) हायड्रोजन सायनामाइड @ ४० मिली/लिटर पाण्याबरोबर मॅन्कोझेब @ ३ ग्रॅम/लिटर पाण्याचा वापर कॉब अंकुरण्यासाठी केला जातो.
- १०) चौकटीच्या विकासासाठी समान व्यास आणि उंची असलेल्या ग्राफ्ट जॉइंटवरील शूटची कटिंग एकसारखी ठेवावी.
- ११) दिवसाचे तापमान वाढल्याने द्राक्षांची पाण्याची गरज वाढणार आहे. मण्यांच्या विकासाचा टप्पा व तापमान लक्षात घेता मलचचा वापर करावा, तसेच संध्याकाळी किंवा सकाळी पाणी द्यावे.

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्षा संशोधन केंद्र

IV. रोग व्यवस्थापन (डॉ. सुजॉय साहा):

फळ छाटणीनंतरचे दिवस	रोगांचा धोका			
	केवडा	भुरी	बुरशीजन्यकरपा	इतर
१११	मध्यम	मध्यम	मध्यम	जीवाणू करपा- कमी. तांबेरा- कमी

काही भागांमध्ये, डाउनी विशेषतः ज्या भागात दव पसरलेले आहे तेथे दिसून येते. परिस्थिती निसर्गात ढगाळ आहे. बुरशीनाशकांचा डाउनी बुरशी नियंत्रणासाठी वापर अमिसुलब्रोम @ ०.३७५ ग्रॅम/लि मॅन्कोझेब ७५ WP @ २ ग्रॅम/लि (टॅक-मिक्स) किंवा डायमेटोमॉर्फ @ १ ग्रॅम/लि मॅन्कोझेब 75WP @ २ ग्रॅम/लि (टॅक-मिक्स) किंवा इप्रोक्वॅलिकार्ब प्रोपिनेब @ २.२५ g/L किंवा मांडीप्रोपामिड @ ०.८ ग्रॅम/लि केले जाऊ शकते. निर्यातीच्या उद्देशाने द्राक्षे, जेथे पीक आहे बेरी सेट स्टेज, सक्रिय फॉस्फोरसचे पोटॅशियम मीठ @ ४ ग्रॅम/लि मेटिराम @ २ ग्रॅम/लि असू शकते. मात्र, पाने ओली असल्यास फवारणी करावी लागत नाही. सुकविण्यासाठी प्रयत्न केले पाहिजेत प्रथम पाने आणि नंतर बुरशीनाशकांचा वापर केला जाऊ शकतो. गुच्छात पाणी असल्यास, पाणी काढून टाकण्यासाठी फलोत्पादन ग्रेड खनिज तेल @ १.५-२ मिली / लि वापरता येईल. ट्रायकोडर्मा @ २-३ मिली / लि आणि अॅपेलोमायसेस किस्कालिस @ ५ मिली / लि वापरावे. पावडर बुरशी नियंत्रणासाठी सिस्टीमिक बुरशीनाशकांचा आणि सल्फरचा वापर केला पाहिजे.

V. कीड आणि लाल कोळी व्यवस्थापन. (डॉ. डी. एस. यादव)

वाढीची अवस्था: ऑक्टोबर छाटणीनंतर बेरीच्या विकासाची अवस्था व्हेरायझनपर्यंत

1. अनुकूल हवामानामुळे मिलीबग, थ्रिप्स आणि अळीचा संख्या प्रादुर्भाव होऊ शकतो.
2. बुप्रोफेझिन 25 एससी @ 1.25 मिली प्रति लिटर पाण्यात (पीएचआय 65 दिवस) मिलीबगसविरूद्ध प्रभावी आहेत. मिलीबगचा प्रादुर्भाव कमी करण्यासाठी मेटारायझियम, बिव्हेरिया आणि लेकॅनिसिलियम यांसारख्या एन्टोमोजेनस बुरशींचा वापर वेली धुण्यासाठी केला जाऊ शकतो. वरील कीटकनाशकांचा पीएचआय पाळला जाऊ शकत नसल्यास, मिलीबग व चिकट द्रव काढण्यासाठी ट्रायसिलॉक्सेन पॉलीथर सुरफेक्टनंट @ 0.3 मिली प्रति लिटर. 10-12 लिटर पाण्यात प्रति वेल लिटर पाण्यात मिसळून स्पॉट ऍप्लिकेशन करा. त्यानंतर घडांना पाण्याने स्वच्छ धुवून काढा.
3. थ्रिप्स व्यवस्थापित करण्यासाठी अतिरिक्त अंकुर वाढ काढून टाका. कीटकनाशक वापरणे आवश्यक असल्यास, माइट्सच्या व्यवस्थापनासाठी दिलेले अॅबॅमेक्टिन देखील थ्रिप्स नियंत्रित करेल.
4. इमॅमेक्टिन बेंझोएट 5 एसजी @ 88 ग्रॅम प्रति एकर किंवा सायनट्रानिलिप्रोल 10 ओडी @ 0.7 मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळणे स्पोजोप्टेरा अळी आणि थ्रिप्स विरूद्ध प्रभावी आहे.
5. ज्या ठिकाणी आर्द्रता जास्त असते अशा बहुतांश द्राक्षांच्या भागात घडावर जाळ्या करणाऱ्या अळ्या घडांचे नुकसान करू शकतात. त्यांच्यावर नियंत्रण ठेवण्याचा सर्वात प्रभावी मार्ग म्हणजे त्यांना हाताने गोळा करणे आणि मारणे कारण कीटकनाशके घडांच्या आत पोहोचू शकत नाहीत. पानांवरील अळीना देखील मारणे आवश्यक आहे कारण ते नंतर घडाच्या आत जाऊ शकतात. इमॅमेक्टिन बेंझोएट 5 एसजी @ 0.22 ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात किंवा सायनट्रानिलिप्रोल 10 ओडी @ 0.7 मिली प्रति लिटर या प्रमाणात फवारणी करणे प्रभावी ठरते.
6. बहुतेक द्राक्ष क्षेत्रांमध्ये लाल कोळीचा प्रादुर्भाव वाढू शकतो. लाल कोळीचा प्रादुर्भाव दिसल्यास सल्फर 80 डब्ल्यूडीजी @ 1.5-2.0 g/L किंवा अॅबॅमेक्टिन 1.9 ईसी @ 0.75 मिली/लि. (पीएचआय 30 दिवस) किंवा बायफेनाझेट 22.6 एससी @ 0.5 मिली/ली. (पीएचआय 30 दिवस) पाण्यात फवारणी करावी.
7. काही भागात घडांवर ऍफिडचा प्रादुर्भाव दिसू शकतो. यासाठी इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एसएल @ ०.४ मिली प्रति लिटर (पीएचआय ६० दिवस) फवारणी करावी.

भारतीय कृषी संशोधन परिषद राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र